

HAMILTON DEPRESSION SCALE

dr. Cretu Adrian

DESCRIERE

- Scala Hamilton este un chestionar realizat cu scopul de a ghida diagnosticul de depresie si de a evalua progresul/evolutia pacientului
- Foloseste indicatori precum dispozitia, sentimentele de vinovatie, ideatia suicidara, insomnia, agitatie sau lentoarea, anxietatea, pierderea in greutate si simptomele somatice pentru a evalua severitatea depresiei
- Scala HAMILTON a fost publicata de MAX HAMILTON in anul 1960.
- Versiunea originala are 17 itemi, dar exista variante cu pana la 29 de itemi (HRSD-29)

SCALA DE EVALUARE HAMILTON A DEPRESIEI (HAM-D)

Nume pacient: ..... Data: .....

1. STARE DEPRESIVĂ (tristețe, deznădejde, neputință, demotivare)

- 0 = Absentă.
- 1 = Dispoziție depresivă, pesimism, lipsa speranței. Aceste stări reies numai prin interviuare.
- 2 = Aceste stări sunt raportate verbal, spontan. Plâns ocazional.
- 3 = Aceste stări sunt comunicate non verbal prin mimica feței, postură, voce. Plâns frecvent.
- 4 = Pacientul raportează practic doar aceste stări prin comunicare verbală și non verbală.

2. SENTIMENTE DE VINOVĂȚIE

- 0 = Absente.
- 1 = Culpabilizare. Autoreproș. Simte că și-a dezamăgit cunoștinții.
- 2 = Idei de vinovăție sau ruminăție legate de greșelile sau păcatele din trecut.
- 3 = Afecțiunea actuală este o pedeapsă. Iluzia vinovăției.
- 4 = Halucinații vizuale sau auditive, acuzațoare sau amenințătoare.

3. IDEAȚIE SUICIDARĂ

- 0 = Absentă.
- 1 = Simte că viața nu merită trăită.
- 2 = Își dorește să fi murit sau orice alte gânduri legate de propria moarte.
- 3 = Ideea suidară sau tentative indecise de suicid.
- 4 = Încercări de suicid (orice încercare serioasă de suicid este cotelă cu 4).

4. INSOMNIA DE DEBUT (DIFICULTATEA DE A ADORMI)

- 0 = Fără dificultăți de a adormi.
- 1 = Se plânge că uneori nu poate să adoarmă sau adoarme după cel puțin 90 minute.
- 2 = Se plânge că zilnic nu poate adormi.

5. INSOMNIA MEDIE (TULBURĂRI DE SOMN)

- 0 = Somn fără probleme.
- 1 = Pacientul se plânge că nu se adihnește bine noaptea (agitație în timpul nopții).
- 2 = Treziri nocturne - orice ridicare din pat este cotelă cu 2 (cu excepția trezirilor din motive fiziologice, cum este urinatul).

6. INSOMNIA TARDIVĂ

- 0 = Absentă.
- 1 = Se trezește devreme dar se întoarce la somn.
- 2 = Nu poate să adoarmă la loc odată ce s-a ridicat din pat.

7. ACTIVITATEA PROFESIONALĂ ȘI HOBBY-URILE

- 0 = Fără dificultăți.
- 1 = Idee și sentimente de incapacitate, oboseală sau slăbiciune legate de activități, serviciu sau hobby-uri.
- 2 = Pierderea interesului față de activități, hobby-uri sau serviciu - raportate direct de pacient sau reflectate indirect prin lipsa de interes, indecizie și nehotărâre (simte că trebuie să depună efort pentru a lucra sau a efectua diverse activități).
- 3 = Diminuarea timpului dedicat activităților sau scăderea productivității. În condiții intraspitalicești se notează cu 3 dacă pacientul petrece mai puțin de 3 ore pentru diverse activități (în afara celor obligatorii).
- 4 = A încetat orice activitate din cauza bolii actuale. În condiții intraspitalicești se notează cu 4 dacă pacientul nu se angajează în nici un fel de activitate cu excepția celor obligatorii sau nu reușește să ducă la bun sfârșit sarcinile fără asistență.

8. LENTOARE PSIHICĂ

- 0 = Vorbire și ideeții normale.
- 1 = Ușoară lentoare la interviu.
- 2 = Lentoare evidentă la interviu.
- 3 = Interviul dificil.
- 4 = Stupoare completă.

9. AGITAȚIE

- 0 = Absentă.
- 1 = Nervozitate.
- 2 = Agitație evidentă, se joacă cu părul, își frământă mâinile.
- 3 = Se mișcă continuu, nu poate sta într-un loc.
- 4 = Își frământă mâinile, își roade unghiile, își smulge părul, nu poate sta pe scând.

10. ANXIETATE PSIHICĂ

- 0 = Absentă.
- 1 = Tensiune și iritabilitate subiective.
- 2 = Se îngrijorează din motive minore.
- 3 = Expresie temătoare, anxioasă reieșită prin limbaj sau mimica feței.
- 4 = Teamă exprimată spontan, evidentă în pauza de interviu.

11. ANXIETATE SOMATICĂ

(manifestări gastrointestinale, cardiovasculare, respiratorii, transpirații, palcakerie, tinitus)

- 0 = Absentă.
- 1 = Ușoară.
- 2 = Moderată.
- 3 = Severă.
- 4 = Invalidantă.

12. SIMPTOME SOMATICE GASTROINTESTINALE

- 0 = Absente.
- 1 = Scăderea apetitului, dar se hrănește fără a fi îndemnat de personal. Senzația de "piatră în stomac".
- 2 = Nu se hrănește dacă nu este impulsionat, necesită laxative sau altă medicație pentru simptomele intestinale.

13. SIMPTOME SOMATICE GENERALE

- 0 = Absente.
- 1 = Senzație de greutate în extremități, spate sau cap. Dureri de spate, cefalee, migralie. Atonie, oboseală, astenie.
- 2 = Orice simptom evident se notează cu 2.

14. SIMPTOME SOMATICE GENITALE

(pierderea libidoului, tulburări menstruale)

- 0 = Absente.
- 1 = Moderate.
- 2 = Severe.

15. IPOHONDRIE

- 0 = Absentă.
- 1 = Preocupat de sine.
- 2 = Preocupat de starea de sănătate.
- 3 = Acuțe frecvente, cere asistență.
- 4 = Delir ipohondric.

16. SCĂDERE ÎN GREUTATE

A: Evaluată din istoricul bolnavului

- 0 = Absentă.
- 1 = Pierdere ponderală, probabil asociată cu afecțiunea curentă.
- 2 = Pierdere ponderală evidentă (afirmată de pacient).

B: Măsurată săptămânal

- 0 = Mai puțin de 1 kg.
- 1 = Mai mult de 1 kg.
- 2 = Mai mult de 2 kg.

17. PERCEPȚIA BOLII

- 0 = Recunoaște și este conștient că este depresiv și suferind.
- 1 = Recunoaște suferința dar o atribuie alimentației neadecvate, climatului, suprasolicității, unei viroze, oboselii.
- 2 = Neagă boala.

SCOR TOTAL

HAM-D 21

SCALA HAMILTON CU 21 ITEMI (se chestionează în plus și întrebările de mai jos)

În această ultimă săptămână v-ați simțit mai bine sau mai rău dimineața sau seara ?

DACĂ EXISTĂ VARIAȚIE : Cât de rău vă simțiți (DIMINEAȚA SAU SEARA)

18.VARIAȚIA DIURNĂ

A. Notează dacă simptomele sunt mai rele dimineața sau seara.
DACĂ NU - nu există variație pune 0.

- 0 nici o variație sau depresie
- 1 mai rău dimineața
- 2 mai rău după-amiaza

B. Când este prezentă marchează severitatea variației :

- 0 nici o variație
- 1 ușoară
- 2 severă

În ultima săptămână ați simțit vreodată brusc că totul devine ireal sau ca în vis sau străin ?
DACĂ DA : Cât de rău a fost ? Cât de des s-a întâmplat ?

În săptămâna trecută ați simțit că toți vor să vă rănească sau să vă facă rău ?
DACĂ NU : Lumea vă bârfește pe la spate ?
DACĂ DA : Spuneți-mi despre ce?

În ultima săptămână au existat lucruri pe care a trebuit să le faceți mereu, mereu, precum să verificați dacă ați închis ușa de mai multe ori?
DACĂ DA : Puteți să dați un exemplu ?

19.DEPERSONALIZARE – DEREALIZARE (precum sentimente de irealitate sau nihilistice)

- 0 absent
- 1 ușor
- 2 moderat
- 3 sever
- 4 incapacitant

20.SIMPTOME PARANOIDE

- 0 nici una
- 1 suspicios
- 2 idei de referință
- 3 deliruri de referință și persecuție
- 4 iluzii de relație și persecuție

21.SIMPTOME OBSESIONALE ȘI COMPULSII

- 0 absent
- 1 ușor
- 2 sever

SCOR

Ghidurile NICE 2019 pentru depresie
recomanda urmatoarele scoruri pentru
stadializarea severitatii

17-item Hamilton Rating Scale for Depression (HRSD)					
Guideline update	Not depressed	Subthreshold	Mild	Moderate	Severe
APA (2000a)*	Not depressed	Mild	Moderate	Severe	Very severe
Score	0–7	8–13	14–18	19–22	23+

CRITICA

- Scala HAM-D a fost criticata deoarece pune accentul mai mult pe insomnia decat pe sentimentele de lipsa de speranta, gandurile autodistructive si suicidare.
- Un antidepresiv poate arata eficienta statistica chiar daca ideatia suicidara creste dar somnul este imbunatatit SAU poate arata ca un antidepresiv care are ca efect advers cresterea simptomatologiei sexuale sau gastrointestinale este mai putin eficient decat este in realitate din punct de vedere al simptomatologiei specifice

- Hamilton insasi sustinte ca aceasta scala nu ar trebui folosita ca si instrument de diagnostic. [1]
- Motivul pentru care unii itemi au grade de intensitate diferita ex (0-2 vs 0-4) este datorita dificultatii de ancorare dimensionala a simptomului.
- Itemii agitatie psihomotorie, simptome gastrointestinale, insightful si pierderea in greutate nu reusesc statistic sa diferentieze intre pacientii sanatosi vs depresie. [2]

SCALA ZUNG

- Un chestionar de autoevaluare, spre deosebire de HAM-D
- Severitatea este masurata prin frecventa (niciodata -> foarte des)
- Considerata inferioara HAM-D, dar destul de valida pentru utilizarea clinica. [3]

SCALA DE APRECIERE A DEPRESIEI ZUNG

		RAR sau NICIODA TĂ	UNEORI	DESEORI	FOARTE DES sau TOT TIMPUL
1	Mă simt abătut și trist	1	2	3	4
2	Mă simt mai bine dimineața	4	3	2	1
3	Plâng sau îmi vine să plâng fără motiv	1	2	3	4
4	Dorm rău noaptea	1	2	3	4
5	Mănânc la fel ca și înainte	4	3	2	1
6	Îmi place să mă gălesc într-o companie agreabil, să întâlnesc oameni interesanți și să discut cu ei	4	3	2	1
7	Am slăbit	1	2	3	4
8	Sunt constipat	1	2	3	4
9	Înima îmi bate mai repede ca înainte	1	2	3	4
10	Sunt obosit fără motiv	1	2	3	4
11	Mă simt în aceeași dispoziție sufletească ca și înainte	4	3	2	1
12	Fac totdeauna la fel de ușor ceea ce aveam obiceiul să fac și până în prezent	4	3	2	1
13	Sunt agitat și nu pot să rămân liniștit	1	2	3	4
14	Privesc viitorul cu încredere	4	3	2	1
15	Sunt mai iritabil ca de obicei	1	2	3	4
16	Nu simt nici o dificultate în a lua decizii	4	3	2	1
17	Am sentimentul că sunt util	4	3	2	1
18	Viața mea este suficient de plină	4	3	2	1
19	Am sentimentul că totul ar merge mai bine dacă aș fi mort	1	2	3	4
20	Am totdeauna aceeași plăcere de a face lucrurile cum le-am făcut până în prezent	4	3	2	1

Calculul indicelui: $\frac{\text{total} \times 100}{80}$

80

sub 50: nu este depresie

50 – 60: depresie ușoară

60 – 70: depresie medie

peste 70: depresie gravă

SCALA BECK-D

BECK DEPRESSION INVENTORY

- Scala de autoevaluare ce evaluează severitatea.
- 64% din itemi se referă la cognitiv, iar 9% la trăsături afective. [3]
- A fost creată în concordanță cu teoria cognitivă a depresiei a lui Beck

1. TRISTEȚE
0. Nu mă simt trist
1. Mă simt trist
2. Sunt trist tot timpul și nu pot scăpa de tristețe
3. Sunt atât de trist și de nefericit încât nu mai pot suporta
2. PESIMISM
0. Viitorul nu mă descurajează
1. Mă simt descurajat când mă gândesc la viitor
2. Simt că nu am ce aștepta de la viitor
3. Simt că viitorul este fără speranță
3. SENTIMENTUL EȘECULUI
0. Nu am sentimentul eșecului sau al ratării
1. Simt că am avut mai multe înșurșuri decât media oamenilor
2. Dacă îmi privesc viața o să văd o grămadă de eșecuri (înșurșuri)
3. Mă simt complet ratat ca persoană
4. NEMULȚUMIRE
0. Lucrurile îmi fac aceeași plăcere ca de obicei
1. Nu mă mai bucur de lucruri sau de întâmplări ca înainte
2. Nu mai obțin o satisfacție reală din nimic
3. Sunt nemulțumit și totul mă plictisește
5. VINOVAȚIE
0. Nu mă simt în mod special vinovat de ceva
1. Mă simt vinovat o bună parte a timpului
2. Mă simt vinovat cea mai mare parte a timpului
3. Mă simt tot timpul vinovat
6. SENTIMENTUL PEDEPSEI
0. Nu mă simt pedepsit cu ceva

1. Mă gândesc că s-ar putea să fiu pedepsit
2. Aștept să fiu pedepsit
3. Simt că sunt pedepsit
7. NEPLĂCEREA FAȚĂ DE SINE
0. Nu sunt dezamăgit de mine
1. Mă simt dezamăgit de mine însumi
2. Sunt dezgustat de mine
3. Mă urăsc
8. AUTOACUZAREA
0. Nu simt să fiu mai rău decât alții
1. Mă critic pentru slăbiciunile și greșelile mele
2. Mă blamez tot timpul pentru greșelile mele
3. Mă dezaprob pentru tot ce se întâmplă rău
9. AUTOAGRESIUNE
0. Nu am idei de sinucidere
1. Am idei de sinucidere dar nu vreau să le pun în practică
2. Mi-ar plăcea să mă sinucid
3. M-aș sinucide dacă aș avea ocazia
10. PLĂNS
0. Nu plâng mai mult decât obișnuit
1. Acum plâng mai mult ca înainte
2. Plâng tot timpul
3. Obișnuiesc să plâng dar acum nu mai pot nici dacă aș vrea
11. IRITABILITATE
0. Nu sunt mai nervos ca înainte
1. Acum mă enervez mai ușor ca înainte
2. Acum sunt nervos tot timpul
3. Lucrurile care mă enervau înainte nu mă mai irită deloc
12. RETRAGERE SOCIALĂ, IZOLARE
0. Nu mi-am pierdut interesul față de oamenii din jur
1. Oamenii ceilalți mă interesează mai puțin ca înainte
2. Mi-am pierdut interesul față de majoritatea celorlalți oameni

13. NEHOTĂRĂRE
0. Mă decid la fel ca înainte
1. Trebuie să fac un efort ca să mă decid (hotărâsc)
2. Am dificultăți mai mari ca înainte când iau o hotărâre
3. Nu mai pot lua nici o decizie
14. MODIFICĂRI ÎN IMAGINEA DESPRE SINE
0. Cred că nu arăt mai rău ca înainte
1. Sunt supărat că arăt mai bătrân și neatractiv
2. Simt că modificări permanente ale aspectului meu mă fac neatractiv
3. Cred că sunt urât
15. DIFICULTĂȚI ÎN MUNCĂ
0. Cred că pot lucra tot atât de bine ca înainte
1. Trebuie să fac un efort suplimentar când încep să lucrez
2. Mă străduiesc din greu pentru a face ceva
3. Nu pot lucra absolut nimic
16. TULBURĂRI DE SOMN
0. Dorm tot atât de bine ca de obicei
1. Nu mai dorm atât de bine ca înainte
2. Mă trezesc cu 1-2 ore mai devreme decât înainte și nu mai pot adormi decât greu
3. Mă trezesc cu câteva ore mai devreme decât înainte și nu mai pot adormi
17. FATIGABILITATE
0. Nu mă simt mai obosit ca de obicei
1. Acum obosesc mai ușor ca înainte
2. Obosesc fără să fac aproape nimic

18. ANOREXIA
0. Pofța mea de mâncare nu este mai scăzută ca de obicei
1. Apetitul meu nu mai e așa de bun ca înainte
2. Apetitul meu e mult mai diminuat acum
3. Nu am deloc poftă de mâncare
19. PIERDERE ÎN GREUTATE
0. Nu am slăbit în ultimul timp
1. Am slăbit peste 2 kg
2. Am slăbit peste 5 kg
3. Am slăbit peste 10 kg
20. PREOCUPĂRI FAȚĂ DE STAREA FIZICĂ
0. Nu sunt preocupat sau supărat în legătură cu sănătatea mea mai mult ca înainte
1. Sunt necăjit cu probleme de sănătate ca : dureri, înțepături, furnicături, tulburări ale stomacului sau constipație
2. Sunt foarte necăjit de starea mea fizică și mi-e greu să mă gândesc la altceva
3. Sunt atât de îngrijorat de starea mea fizică încât nu mă pot gândi la nimic altceva
21. ABSENȚA LIBIDOU LUI
0. Nu am observat modificări recente ale interesului meu față de sex
1. Sexul opus mă interesează mai puțin ca înainte
2. Sexul opus mă interesează mult mai puțin ca înainte
3. Am pierdut complet interesul față de sexul opus

REFERINTE

- 1. The Hamilton Depression Scale and the Numerical Description of the Symptoms of Depression p 80-92,(1990).
- **2. The Hamilton Depression Rating Scale: Has the Gold Standard Become a Lead Weight?** R. Michael Bagby
- 3. Profilul clinic-evolutive al episoadelor depresive din cursul psihozelor afective periodice prin aplicarea scalelor manie-depresie a sistemului AMPD. Prof. Pompilia Dehelean (1993)